

עשרת הדיברות למאבק באנטישמיות

11.05.2025 | דוד מ' וינברג | written by

שני דוחות מרכזיים פורסמו החודש המתעדים את העלייה המתפרצת והמתמשכת באנטישמיות ברחבי העולם.

המחקר הראשון הוכן על ידי כוח המשימה הבינלאומי נגד אנטישמיות המאגד את הקהילות היהודיות הגדולות בתפוצות (7J): ארגנטינה, אוסטרליה, קנדה, צרפת, גרמניה, בריטניה וארה"ב.

המחקר השני, מקיף יותר, נערך על ידי המשרד לענייני תפוצות ומאבק באנטישמיות בראשות השר עמיחי שיקלי. סקירה זו מצביעה במיוחד על ממשלות דרום אפריקה, אירלנד וספרד כמובילות ברטוריקה אנטישמית בעת שהן מביעות התנגדות לפעולות או למדיניות ישראל. הדוח מאשים מנהיגים פוליטיים המתבטאים נגד ישראל בליבוי רגשות אנטי-יהודיים, וכן גופים כמו האו"ם, רשת טיקטוק ואוניברסיטת קולומביה.

המגמות המדאיות שזוהו

שני המחקרים מצביעים על מגמות עולמיות משותפות: עלייה באירועים אנטישמיים אלימים; פגיעות חוזרות במוסדות יהודיים, כולל בתי כנסת, בתי ספר ומרכזים קהילתיים; הסלמה משמעותית בשנאה מקוונת; חוסר ביטחון גובר המוביל יהודים רבים להסתיר את זהותם; וכישלון ממשלתי בטיפול יעיל במי שמובילים אלימות אנטישמית או תומכים בטרור נגד ישראל.

עם זאת, שני הדוחות מוגבלים כאשר מדובר בהצעת דרכי פעולה אפקטיביות למאבק באנטישמיות. הם נכשלים בהסקת לקחים מעשיים מהשטח: מה עובד ומה לא. ברור כי נדרש מחקר השוואתי מעמיק יותר ושיתוף שיטות עבודה מוצלחות בהקשר זה.

מתוך ניסיוני, אני מזהה עיקרון מרכזי אחד: עלינו להימנע משגיאות העבר ולאמץ באומץ פרדיגמות וגישות חדשות במאבק נגד האנטישמיות. לשם כך, אני מציג "עשרת הדיברות", עשר תובנות קריטיות שהתגבשו בשנים האחרונות בנוגע לשאלה המכרעת: **איך לא להילחם באנטישמיות.**

(ראוי לציין כי שבעה מעשרת הדיברות המקוריים שניתנו בסיני מנוסחים בצורת שלילה, "לא תעשה" כך וכך [2] כנראה בהתבסס על העיקרון היסודי של התנהגות ראויה: תחילה, אל תגרום נזק).

עשרת העקרונות למאבק אפקטיבי

1. דחו השוואות שקריות והצהרות מכלילות.

ה"אינטלקטואלים" והפוליטיקאים המערביים נוהגים לגנות בו-זמנית "אסלאמופוביה" ו"כל צורות הגזענות" בעת שהם מסתייגים מאנטישמיות. סירוב פוליטי זה להכיר בייחודיותה של האנטישמיות (ובשכיחותה המכרעת לעומת כל שנאה אחרת, כולל שנאת מוסלמים) הוא בעצמו ביטוי של שנאת יהודים. התופעה משקפת אמת עמוקה: אנשים אינם מסוגלים לשאת את הייחודיות של האנטישמיות משום שאינם מסוגלים לשאת את הייחודיות של העם היהודי.

2. דחו נקודות מבט מפלגתיות מיושנות.

הדבר נכון במיוחד לגבי השמאל הפוליטי, הרואה אנטישמים רק בימין ומסרב לחבק בעלי ברית חדשים מהימין במאבק בשנאת יהודים ובאנטי-ישראליות.

ההתמודדות עם אנטישמיות בשמאל נתקלת ברגישויות ליברליות לעמדות "פוליטיקלי קורקט". היא מחייבת הכרה באמת לא נוחה: ה"פרוגרסיביות" נפלה בשבי האנטישמיות ונכשלה בריסון האסלאם הרדיקלי, המזין אנטישמיות במדינות מערביות.

השר שיקלי הוכיח מנהיגות בתחום זה כאשר חיבק דמויות פוליטיות אירופאיות המזוהות עם "הימין הקיצוני" ומנהיגים נוצרים "פונדמנטליסטים" בכנס הבינלאומי האחרון למאבק באנטישמיות בירושלים. בין אלה נמצאות דמויות כמו ז'ורדן ברדלה מצרפת, שעברו שינוי עמדות והפכו לשותפים במאבק באנטישמיות, ואשר עמדו לאחרונה בתקיפות לצד ישראל נגד החמאס וה"פלסטיניזם" הרעיל.

3. אל תסתתרו מאחורי "חופש הביטוי".

בעוד שעקרון חופש הביטוי, בייחוד באקדמיה ובתקשורת, הוא עיקרון דמוקרטי מוערך, אין להשתמש בו בצורה עיוורת ² עד כדי הרס עצמי ³ כדי להגן על הבלתי ניתן להגנה.

האם יש להגן על מחמוד חליל, המנהיג הרדיקלי של המחאות האחרונות באוניברסיטת קולומביה נגד יהודים, ישראל ואמריקה, ממעצר וגירוש רק בגלל "חופש הביטוי"? האם פייסבוק וטוויטר (רשת X) פטורים מאחריות לניטור ולצנזורה של תעמולה רצחנית בשל עיקרון "חופש הביטוי" ללא מִצְרִים?

כאן נדרשת הערת שוליים היסטורית מאלפת ועצובה: בשנות ה-90, "הפורום הבין-משרדי למעקב באנטישמיות" של ממשלת ישראל תמך בנחרצות בחקיקה עולמית שתגביל את הגישה למקורות של ספרות שנאה, כגון אתרי אינטרנט נאו-נאציים. באותה עת, הארגונים היהודיים האמריקניים הגדולים התנגדו לגישה זו בטענה שהיא פוגעת בחופש הביטוי.

במבט לאחור, זו הייתה טעות נוראה, במיוחד לנוכח הממדים המפלצתיים שאליהם צמחה האנטישמיות ברשתות החברתיות ובאינטרנט. כעת, באיחור ניכר, כולם מסכימים שמאבק ב"שנאה מקוונת" הוא בעדיפות עליונה.

4. אל תסתפקו ב"אמצעי אבטחה מוגברים".

אכן, מוסדות קהילה יהודיים ברחבי העולם זקוקים להגנה מוגברת של שוטרים מקומיים, לאזורים בטוחים (המכונים "אזורי בועה") סביב בתי ספר ובתי כנסת [?] שבהם תיאסר נוכחות מפגינים אנטישמיים ואנטי-ישראלים [?] וכן למימון ממשלתי מוגבר לאבטחה פיזית ולכוח אדם אבטחתי.

ואולם, קהילות יהודיות חייבות לדרוש מממשלותיהן ולהשיג פעולה רחבה ועמוקה הרבה יותר נגד האנטישמיות. מדובר בצעדים כגון אימוץ הגדרת ה-IHRA לאנטישמיות בכל המוסדות החינוכיים והגופים הממשלתיים, חיזוק החקיקה נגד פשעי שנאה, הכשרה ייעודית למערכת המשפט ולגופי אכיפת החוק, תיעדוף הבטיחות והרווחה של סטודנטים, סגל ועובדים יהודים בקמפוסים, יצירת הגנות משפטיות על ביטוי ציוני, ובייחוד, מאבק בתהליכי רדיקליזציה וקיצוניות בקהילות מוסלמיות מקומיות.

5. אל תסתתרו, ואין לציית להוראות להסתתר.

למרבה הצער, חלק מכוחות המשטרה המקומיים ומנהיגי העיריות בחו"ל חוששים מהמפגינים האנטישמיים והאנטי-ישראלים האגרסיביים. לעיתים קרובות, נוח להם יותר להורות ליהודים להסתיר את זהותם או להסיר סממנים יהודיים מאשר להתעמת עם ההמונים הרדיקליים.

אירוע כזה התרחש בשנה שעברה בסידני, כאשר אני וקבוצה גדולה של יהודים אוסטרליים הפגנו למען ישראל בתוך בית הכנסת הגדול, בעוד מפגינים אנטי-ישראלים השתוללו מחוץ לבניין. לחרפתה, המשטרה ביקשה מהיהודים להסתנן החוצה דרך הדלת האחורית של בית הכנסת, אחרי שיסירו כל סימן המעיד על זהותם היהודית או הציונית. אסור לנו לקבל השפלה שכזו!

6. אל תסמכו על מוסדות DEI ודומיהם.

"האסטרטגיה הלאומית למאבק באנטישמיות" של ממשל ביידן מיוני 2023 נשענת במידה רבה על ממסדי גיוון, שוויון והכלה (DEI) בתמיכת הממשלה לקידום חינוך נגד שנאה. אולם, סביר יותר ששרדי DEI אלה דווקא יהוו כר פורה לאנטישמיות במקום להיאבק בה. מחקר שערכה קרן הריטג' בווישינגטון בחן את דפוסי התנהלותם ברשתות החברתיות של כ-800 פקידי DEI בקמפוסים, וגילה כי רבים מהם מבטאים עוינות משמעותית כלפי ישראל [?] עוינות שלא פעם חוצה את הגבול לאנטישמיות מובהקת.

7. אין לקבל בשאננות את ההתרחקות של ממשלות המערב מישראל.

אל תשלו את עצמכם: ממשלות מערביות אינן יכולות להילחם ביעילות באנטישמיות בארצן בשעה שהן עצמן מונעות נשק מישראל בעת שזו נאבקת על חייה מול אויבים רצחניים. אף שלכאורה מדובר בנושאים נפרדים, בפועל הקשר ביניהם הדוק ובלתי ניתן להפרדה.

מנהיג מערבי המתהדר באמברגו נשק על ישראל תחת מסווה של "מוסריות" ² מעניק בכך לגיטימציה ישירה לאנטישמיות. בדומה לכך, כל מנהיג מערבי הקורא למעצר מנהיגים ישראלים בתואנה של "פושעי מלחמה" בעזה ³ מזין באופן ישיר את שנאת היהודים.

8. אין לסבול הכרה חד-צדדית במדינה פלסטינית.

הנטייה המסוכנת ⁴ או נכון יותר לומר, האיום המפורש ⁵ של מנהיגים מערביים, דוגמת נשיא צרפת עמנואל מקרון, להכיר חד-צדדית ב"מדינה" פלסטינית **דווקא** בעת הזו, לאחר מתקפת הטרור של חמאס על ישראל, היא מקוממת במיוחד. זהו לא רק עלבון מדיני וביטחוני.

הכרה במדינה פלסטינית מלאכותית בעיצומה של מלחמה אינה רק מכשול לשלום והחלשה מכוונת של ישראל; זוהי התרסה בוטה כנגד הקונצנזוס היהודי העולמי. יתרה מכך, מהלך שכזה מלבה באופן ישיר ומיידי את האנטישמיות הגלובלית.

9. אל תתנגדו למעורבותם של מנהיגי מדינת ישראל במאבק נגד האנטישמיות ברחבי תבל.

לא כל מנהיגי יהדות התפוצות מרגישים בנוח עם מנהיגות ישראלית בהקשר זה, בייחוד נוכח המלחמה בעזה ובשל הסוגיה המוזכרת בסעיף 2 לעיל.

ואולם, ככל שהאנטישמיות הגולמית ברחבי העולם התעצמה והתמזגה עם אנטי-ציונות ארסית ⁶ עד כדי הפיכת שתי התופעות לכמעט בלתי ניתנות להבחנה ⁷ מדינת ישראל עברה, באופן בלתי מנע, מעמדה של אדישות למעורבות פעילה במאבק נגד שנאה זו. מעורבותה של ישראל כיום הינה קריטית לבלימת התהליך המסוכן של הפיכת ישראל למדינה המוגדרת כ"פושעת" ⁸ יעד מרכזי של השמאל הקיצוני האנטישמי/אנטי-ציוני.

10. אין להתעלם מהאמת על כוח וחולשה.

קיים הסבר מובהק אחד להתפרצות האנטישמיות ברחבי העולם ב-7 באוקטובר 2023 ⁹ היום שבו חמאס אנס, עינה, רצח וחטף יהודים ישראלים בעוטף עזה ¹⁰ וזאת הרבה לפני שצה"ל פתח במתקפת הנגד שלו.

ההסבר הוא פשוט: יהודים בכל מקום הופכים למטרה לבז ולפגיעה כאשר מדינת ישראל נתפסת כחלשה. זהו בדיוק הרגע שבו אויבינו מזנקים. מנגד, יהודים ברחבי העולם זוכים לכבוד וחיים בביטחון יחסי רק כאשר ישראל נתפסת כחזקה ונחושה.

במילים אחרות, הבטיחות והביטחון של יהודים בכל רחבי העולם תלויים ישירות בניצחונה של ישראל ? בהשבת עוצמתה, ביטחונה העצמי וכוח ההרתעה שלה. הישג זה, בתורו, יחזק מחדש את נכונותן של קהילות יהדות התפוצות להתייצב בגאווה ולהגן על ישראל ועל עצמן.

פורסם באתר מידה, בתאריך 13.05.2025.